

Høsten af Roefrø i 1920 og Roefrøhandelen i Vinteren 1920—21.

Ved E. Lindhard og J. Chr. Lunden.

Talmaterialet og de fleste af de øvrige Oplysninger er, ligesom i de foregaaende Aar, skaffet til Veje gennem udsendte Spørgeskemaer. Beretningens Oplysninger er byggede paa Opgørelser fra Frøfirmaer, som tilsammen har haft Avl paa:

668	ha med Sukkerroefrø
701	- - Runkelroefrø
1287	- - Kaalroefrø
1067	- - Turnipsfrø
123	- - Gulerodsfrø

I alt... 3846 ha til Avl af Rodfrugtfrø.

Efter Statistisk Departements Optælling har der i 1920 i alt været 5231 ha (deraf 184 ha i Sønderjylland) med Roefrø her i Landet. Beretningen omfatter Oplysninger fra 3846 ha, eller ca. 74 pCt. af Landets samlede Roefrøareal.

Samlet Areal med Rodfrugtfrø

	Efter Statistisk Departements Arealopgørelse	Opgivet til Høstberetningen I alt	i pCt. af hele Arealet
I 1917	3748 ha	2365 ha	63 pCt.
- 1918	9443 -	5675 -	60 -
- 1919	12843 - ¹⁾	9047 -	70 -
- 1920	5231 -	3846 -	74 -

I Krigsaarene steg Danmarks Roefrøarealer efter Statistisk Departements Arealopgørelser fra ca. 3000 ha til 12 843 ha i

¹⁾ I dette Tal er 1086 ha med røde Gulerødder ikke medregnet.

1919 for derefter at dale til 5231 ha i 1920. Af de 5231 ha var 845 ha Sukkerroefrø, desuden faldt 184 ha med Roefrø paa Sønderjylland; naar disse to Poster fradrages, ser man, at Frøarealerne i 1920 kun er ca. $\frac{1}{3}$ større end før Krigen. Men medens Arealet med Foderroefrø er indskrænket stærkt, er Arealet med Sukkerroefrø stadig udvidet, nemlig fra 35 ha i 1918 til 321 ha i 1919 og 845 ha i 1920. Altsaa var Arealet med Sukkerroefrø i 1919 9 og i 1920 24 Gange saa stort som i 1918.

I. Høstudbyttet i 1920.

I Tabel 1 er Frøudbyttet angivet for Barres Runkelroe, Bangholm Kaalroe og gulkødet Turnips i Gennemsnit for 10 Aar før Krigen, 1905—1914 (i Tidsskrift for Planteavl, 22. Bind, Side 330, er Frøudbyttet meddelt for hvert enkelt af disse Aar), desuden er Udbyttet opført for hvert af de 4 Aar, 1915—1918, og Gennemsnitsudbyttet af de samme Aar og endvidere er opført Udbyttet for 1919 og 1920.

Tabel 1. Frøudbytte i hkg pr. ha før Krigen, i de fire Krigsaar og i 1919 og 1920.

Aar	Barres	Bangholm	Gulkødet Turnips
Middel 1905—1914	17.0	13.0	12.0
1915.....	12.5	8.5	10.0
1916.....	8.5	13.0	10.5
1917.....	12.0	5.5	6.0
1918.....	17.0	9.0	10.5
Middel 1915—1918	12.5	9.0	9.3
1919.....	14.1	8.0	8.1
1920.....	10.2	6.0	4.6

Frøudbyttet har for alle tre Sorter været usædvanlig lavt i 1920. Barres har kun givet lidt over Halvdelen, og Kaalroer og Turnips har givet under Halvdelen af Gennemsnitsudbyttet for Tiaaret før Krigen. Siden 1905, da den første Beretning om Roefrøhøsten blev udarbejdet, har der kun været to Aar, nemlig 1909 og 1916, i hvilke Frøudbyttet af Barres har været lavere end i 1920; for Kaalroer har kun 1917 været lavere, og for Turnips har intet Aar givet saa lille et Udbytte som 1920.

Af Aarsagerne til det meget daarlige Frøudbytte i 1920 kan nævnes den abnormt store Nedbør i April og til Dels i Maj. Udplantningen af Runkelroer blev af den Grund udført lovlig sent og ofte i vaad og ubekvem Jord, ligesom Rensningsarbejdet, særlig i de overvintrede Frømarker af Sukkerroer, Kaalroer, Turnips og Gulerødder, flere Steder blev hindret saa meget af Nedbøren, at Væksten hæmmedes stærkt derved. Udbyttet af Sukkerroe- og Runkelroefrø anslaaes til at være formindsket 6—9 pCt. af Mosaiksyge og Bedeskimmel og ca. 15 pCt. af Bladlusangreb. Samtidig hidrog det lave Frøudbytte i 1919 i Forbindelse med de meget lave Frøpriser til at kølne Avlernes Interesse for de udlagte Roefrøarealer og til, at der blev sparet paa Anvendelsen af den dyre Kunstgødning, skønt Jorden gennemgaaende var i daarligere Gødningskraft end før Krigen. Men den væsentligste Aarsag til det alt for lave Frøudbytte af Kaalroer og Turnips er dog sikkert Insektangreb paa Blomster og Frø. Efter Opgivelserne paa Spørgeskemaerne er Frøudbyttet af Kaalroer og Turnips gennemsnitlig formindsket med omkring Halvdelen paa Grund af Rapsbille- og Snudebilleangreb. I de tre foregaaende Aar har den Skade, som Billerne har forvoldt, været anslaaet til 10—20 pCt. for Turnips- og 20—30 pCt. for Kaalroefrømarkerne. Man ser deraf, at Skaden paa Grund af Billeangreb er tiltaget i en foruroligende Grad i 1920.

Runkelroe- og Sukkerroefrøavlens.

I de fem Sommermaaneder, Maj—September 1920, var Gennemsnitstemperaturen 13.9° C. for de 9 Stationer, der findes nævnte i Tabel 1, 23. Bind, Side 492. Det svarer nøjagtig til Gennemsnitstemperaturen for de sidste 25 Aar, 1896—1920, ved de samme Stationer. *L. Helweg* har i Høstberetningen for 1918 gjort Rede for Forholdet mellem Sommerens Varmegrad og Frøudbyttet af Barres i Aarene 1905—1918. Det fremgaar heraf, at gennemsnitlig er det største Frøudbytte opnaaet i de middelvarme Somre, i hvilke Temperaturen har ligget mellem 13.5 og 14.6° . Men i 1920 giver Barres, skønt Sommerstemperaturen var normal, kun 10.2 hkg Frø pr. ha. Det daarlige Resultat maa derfor skyldes andre og formentlig de foran nævnte Aarsager.

Runkelroefrøets Spireevne var i 1920 gennemgaaende særdeles god.

Frøudbyttet af Barres var 11.0 hkg pr. ha i Jylland og 9.7 paa Øerne; i 1917 var Udbyttet ogsaa størst i Jylland. Af det samlede Areal med Runkelroefrø har de $\frac{3}{5}$ været paa Øerne og $\frac{2}{5}$ i Jylland. Eckendorferroen gav 9.6 hkg Frø pr. ha, som sædvanlig lidt mindre end Barres.

Det samlede Areal med Runkelroefrø i 1920 har efter Statistisk Departements Optælling kun været 843 ha, efter det fundne Gennemsnitsudbytte, 10.2 hkg Frø pr. ha, andrager hele Avlen kun ca. 860 Tons. Det aarlige Hjemmeforbrug af Runkelroefrø andrager nær ved det dobbelte Kvantum. Hjemmemarkedet er derfor for en væsentlig Del blevet forsynet med oplagret Frø fra 1918 og 1919.

Af Sukkerroer, overvintrede paa Blivestedet, var Udbyttet særlig lavt i 1920, kun 10.7 hkg pr. ha mod 17.6 hkg i 1919. Grunden til dette alt for lave Frøudbytte maa for en Del søges i den store Udvidelse, fra 321 ha i 1919 til 845 ha i 1920, idet mange nye og lidet erfarne Avlere er kommet til; men Hovedaarsagen til Misèren er dog formentlig den alt for store Nedbør i April og Maj. Sukkerroerne plejer efter Overvintring paa Blivestedet at komme tidligt og frodigt i Vækst om Foråret, men i 1920 stod de i Stampe i den regnfulde Periode, og Jorden lod sig ikke tilbørligt behandle.

Tabel 2. Arealet i pCt. med større og mindre Frøudbytte af Runkelroer i 1914—1920.

Udbyttet i hkg Frø pr. ha	I pCt. af Arealet gav													
	Barres							Eckendorfer						
	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Under 14	36	70	88	67	35	54	80	52	77	99	72	74	73	82
14—20	31	17	10	17	36	28	16	26	20	1	21	10	19	11
20—30	29	11	2	15	25	17	4	21	3	0	6	15	8	7
over 30	4	2	0	1	4	1	0	1	0	0	1	1	0	0

I Tabel 2 er Frøudbyttet af Barres og Eckendorfer fordelt i Udbytteklasser for 1920, sammenlignet med de foregaaende Aar. Det fremgaaer deraf, at de 80 pCt. af Barres og de 82 pCt.

af Eckendorfermarkerne har givet under 14 hkg Frø pr. ha, og ingen Marker har givet over 30 hkg pr. ha; kun 1916 viser et daarligere Resultat.

Kaalroe- og Turnipsfrøavlens.

Ligesom i de foregaaende Aar har der været udlagt langt større Arealer, end der er høstet. Af de udlagte Arealer er der i hver af de fire sidste Aar ompløjet:

	1917	1918	1919	1920
Kaalroe.....	37 pCt.	30 pCt.	38 pCt.	39 pCt.
Turnips, gulkødet.....	45 —	32 —	35 —	49 —
— hvidkødet...	71 —	50 —	33 —	47 —

I Kaalroefrømarkerne er der i 1920 omtrent samme Ompløjningsprocent som i 1917 og 1919, men lidt større end i 1918. Af Turnipsfrøarealerne er omtrent Halvdelen ompløjet, hvilket særlig for gulkødet Turnips er en stor Ompløjningsprocent.

Tabel 3. Arealet i pCt. med større og mindre Frøudbytte af Kaalroer og Turnips i 1914—1920.

Udbyttet i hkg Frø pr. ha	I pCt. af Arealet gav																				
	Kaalroer							Gulkødede Turnips							Hvidkødede Turnips						
	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Under 10 ...	22	65	23	90	64	69	86	26	42	38	96	50	72	97	65	65	56	86	64	74	98
10—14 ...	29	15	45	9	19	19	11	36	35	38	3	27	19	2	22	30	31	7	28	18	1
14—20 ...	37	19	22	1	12	8	2	36	22	19	1	21	8	1	13	5	12	6	6	5	1
over 20 ...	12	1	10	0	5	4	1	2	1	5	0	2	1	0	0	0	1	1	2	3	0

Denne store Ompløjningsprocent skyldes for en Del de vigende Priser og Bevidstheden om de fyldte Lagre fra foregaaende Sæson. Af Udbyttestatistikken i Tabel 3 ser man, at de 86 pCt. af de høstede Kaalroefrømarker har givet under 10 hkg Frø pr. ha, og af gulkødet og hvidkødet Turnips har henholdsvis 97 og 98 pCt. givet under 10 hkg.

I Spørgeskemaernes Oplysninger om Frøudbyttets Størrelse er ligesom i de to foregaaende Aar Øerne og Jylland holdt

hver for sig. En Opgørelse giver følgende Resultat, angivet i hkg Frø pr. ha:

	Øerne			Jylland			Hele Landet		
	1918	1919	1920	1918	1919	1920	1918	1919	1920
Kaalroe	9.8	8.5	6.3	6.1	5.1	4.7	9.1	8.0	6.0
Turnips, gulkødet	11.2	8.4	4.6	8.2	6.9	4.6	10.6	8.1	4.6
— hvidkødet...	8.4	8.2	4.4	4.7	5.5	4.4	8.0	7.9	4.4

Det viser sig, at samtlige Udbyttetetal for 1920 er lavere, særlig paa Øerne, end for tilsvarende Sort og Landsdel i 1918 og 1919. Kaalroerne har ligesom de foregaaende Aar givet daarligst Udbytte i Jylland, hvorimod Turnips har givet samme Udbytte i Jylland som paa Øerne. Kun $\frac{1}{4}$ af Kaalroearealerne og $\frac{1}{5}$ af Turnipsarealerne har ligget i Jylland.

Gulerodsfrøavl.

I Krigsaarene blev Gulerodsfrøavl udvidet allermest, og Indskrækningen i Arealet i 1920 er ogsaa størst for denne Avl. I 1919 omfattede Opgivelserne til Høstberetningen 915 ha med Gulerodsfrø og i 1920 kun 123 ha eller under $\frac{1}{7}$ af Arealet i 1919. Samtidig med, at Arealet er formindsket saa stærkt, er Frøudbyttet pr. ha gaaet endnu længere ned end i 1919. Frøudbyttet var:

	1918	1919	1920
af hvide og gule Gulerødder	6.4 hkg	4.6 hkg	4.1 hkg
af røde Gulerødder	5.8 —	4.3 —	3.2 —

Tabel 4 viser, at Udbyttet er lavere end i noget af de foregaaende Aar siden 1915.

Tabel 4. Arealet i pCt. med større eller mindre Frøudbytte af Gulerødder 1915—1920.

Udbyttet i hkg Frø pr. ha	I pCt. af Arealet gav					
	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Under 5.....	40	58	66	40	76	82
5—10.....	44	34	31	52	19	17
10—15.....	16	8	2	8	3	1
over 15.....	0	0	1	0	2	0

I Udbyttestatistikken er Jylland og Øerne holdt hver for sig, og Opgørelsen giver følgende Resultat:

	hkg Frø pr. ha					
	Øerne			Jylland		
	1918	1919	1920	1918	1919	1920
Hvide og gule Gulerødder...	6.9	4.9	4.3	4.3	3.6	2.7
Røde Gulerødder	6.0	4.4	3.1	4.5	4.1	3.5

Frøudbyttet af hvide og gule Gulerødder er som sædvanlig lavere i Jylland end paa Øerne, for røde Gulerødder er Forholdet derimod omvendt i 1920. Af det samlede Areal med Gulerødsfrø har der kun været $\frac{1}{9}$ i Jylland.

II. Roefrøhandelen i Vinteren 1920—1921.

Der er først i Tabel 5 givet den sædvanlige Oversigt over Frøudbyttet, Priserne og Frøavlernes gennemsnitlige Bruttoindtægt i de foregaaende Aar, sammenlignet med 1920—1921.

Tabel 5. Frøudbytte, Salgspriser og Frøavlernes Bruttoindtægt pr. ha i de fem Aar før Krigen og i de fem Krigsaar samt i 1919 og 1920.

Aar	Barres			Bangholm			Gulkødet Turnips		
	hkg Frø pr. ha	Salgspris pr. hkg i Kr.	Frøavlernes Bruttoindtægt pr. ha i Kr.	hkg Frø pr. ha	Salgspris pr. hkg i Kr.	Frøavlernes Bruttoindtægt pr. ha i Kr.	hkg Frø pr. ha	Salgspris pr. hkg i Kr.	Frøavlernes Bruttoindtægt pr. ha i Kr.
1909—1910	10	200	1440	10	104	749	9	104	674
1910—1911	23	60	994	18	52	674	15	52	562
1911—1912	11	140	1109	13	72	674	13.5	72	700
1912—1913	19	70	958	11	60	475	11	58	459
1913—1914	19	54	739	9.5	80	547	11	44	348
Middel..	16.4	—	1048	12.3	—	624	11.9	—	549
1914—1915	16.5	72	855	13.5	78	758	12.5	56	504
1915—1916	12.5	150	1350	8.5	160	979	10.0	140	1008
1916—1917	8.5	290	1775	13.0	170	1591	10.5	180	1361
1917—1918	12.0	435	3758	5.5	312	1236	6.0	292	1261
1918—1919	17.0	200	2448	9.0	325	2106	10.5	250	1890
Middel..	13.3	—	2037	9.9	—	1334	9.9	—	1205
1919—1920	14.1	102	1036	8.0	122	704	8.1	81	474
1920—1921	10.2	204	1501	6.0	138	598	4.6	127	420

Grundlaget for Tabellens Salgspriser danner de i Spørgeskemaerne opgivne Avlerpriser. Avlerprisen $\times 1\frac{1}{4}$ er derefter = 1000 kg Prisen, idet Avlskontrakterne gennemgaaende sikrer Avleren en Pris 20 pCt. under en gros Prisen, og 1000 kg Prisen $\times 1\frac{1}{9}$ giver atter den opførte Salgspris pr. hkg i Kr., hvorefter 1000 kg Prisen ligger 10 pCt. under »Salgsprisen«. Frøavlernes Bruttoindtægt er beregnet som Produkt af den gennemsnitlige Avlerpris og Gennemsnitsavlen i hkg pr. ha for det paagældende Aar. Resultaterne for Sæsonen 1920—21 er meddelte i Tabellens nederste Linie.

Salgsprisen for Runkelroefrøet er steget betydelig, fra 102 til 204 Kr. pr. hkg, og skønt Middellavlen kun er 10,2 hkg pr. ha, den næstlaveste Afgrøde i 10 Aar, naar dog Bruttoindtægten op paa 1500 Kr. pr. ha. For Turnips og Kaalroe er Prisstigningen mindre, og med det yderst tarvelige Frøudbytte bliver Bruttoindtægten pr. ha alt for lille. Det er aabenbart en daarlig Form for Sparsommelighed, selv naar Prisen truer med at blive lav, at forsømme Frømarken for at spare Udgifter til Gødning, Rensning eller Sprøjtning.

Med de stærkt formindskede Lagre og en lille Aarsproduktion dominerer Hjemmemarkedet atter over for Eksporten. Denne er for Runkelroefrø omtrent $\frac{1}{3}$, for andre Foderroer omtrent halv saa stor som i 1919—20 (Tabel 6).

Tabel 6. Salg af Roefrø til Hjemmeforbrug og Eksport.

Aar	Tons Foderroefrø solgt paa			
	Hjemmemarkedet		Verdensmarkedet	
	Runkelroer	Andre Foderroer	Runkelroer	Andre Foderroer
1914	1340	891	386	1329
1915	1973	815	415	801
1916	1790	835	107	893
1917	1233	1007	15	711
1918	1676	851	521	1855
Middel	1602	880	289	1118
1919	1773	845	1187	3326
1920	1775	939	420	1777

(Hjemmeforbruget er beregnet som angivet i Tidsskriftets 26. Bind, Side 518).

Om Roefrøhandelen i 1920—21 meddeler Handelsberetningen om Markfrø følgende:

»Til Sverige har vi kun udført lidt Roefrø, det omvendte har snarere været Tilfældet; vor Import har dog vist hovedsagelig bestaaet af fjorgamle Partier dansk Frø, indkøbt paa Spekulation.

Forretningen til Tyskland har ogsaa skuffet; man synes ogsaa der at have udvidet Frøavlens ret betydeligt, hvilket bl. a. har givet sig Udslag i talrige Tilbud i Eckendorfer til Priser, der i Kroner kun er det dobbelte af Gennemsnitsprisen før Krigen.

Priserne herhjemme har gennemgaaende ligget noget over Priserne i Fjor, hvor de jo ogsaa for nogle Sorters Vedkommende var komne urimelig langt ned, men det er vanskeligt at angive et bestemt Niveau for Engros-Priserne, da særlig mange Forhold har spillet ind, i første Række det økonomiske, idet nogle Firmaer bedre end andre har været i Stand til at holde paa Partierne; dernæst det psykologiske navnlig i Bedømmelse af Situationen til næste Aar for Runkelroefrøets Vedkommende. Skønt Priserne for Barres »Strynø V« har været oppe paa 175 Øre pr. kg, »Rosted IV« og »Ferritslev V« i 160 Øre, har enkelte Firmaer dog ikke villet sælge, da det, der blev levnet i Aar, i Forbindelse med den forventede lille Avl til næste Aar, ikke mentes at være i Stand til at dække det normale Forbrug. Høsten i Efteraaret 1920 var ikke stor, men trods den fugtige Sommer blev Spireevnen ret god. Priserne, der begyndte i Kr. 1—1.20 pr. kg, steg som sagt for de første Klasses Stammer til Kr. 1.75, gik derpaa ned i Kr. 1.50, men ligger nu atter højere.

Af Turnips ligger der endnu ret store Beholdninger, især af de mest ukurante Sorter som Maj-Turnips og Dales; derimod er der ingen særlig Overflod paa Bortfelder, for hvilket Priserne har holdt sig nogenlunde i ca. 110 Øre pr. kg.«

»Kaalroepriserne laa i Aarets Løb ret stabilt omkring 120 Øre, man venter ikke lavere Priser næste Aar.

Da vor Eksport til Sverige i Hovedsagen drejer sig om Rodfrugtfrø og Havefrø, er det naturligt under dette Afsnit at omtale det i Sverige i Saisonens 11. Time udstedte Importforbud.

Hvad der har bevæget den svenske Regering til et saadant Skridt, og hvorledes man vil stille sig overfor Licens, vides endnu ikke; foreløbig er Ansøgninger om Licens for Partier, solgte til Sverige i Sommeren 1920, afslaaet, medens Licens indehaves af enkelte Firmaer for Frø endnu ikke indkøbt. I Bladene er meddelt, at Importforbudet er udstedt for at beskytte den svenske Frøavl og Forbrugerne mod daarligt udenlandsk Frø, men efter de Erfaringer, man hidtil har høstet med Hensyn til Licenssystemet, synes det økonomiske Moment ogsaa at have været medvirkende.«

»Den for nogle Aar siden atter iværksatte Avl af Sukkerroefrø har nu givet sig til Kende, og ikke ubetydelige Partier er udført,

hovedsagelig til Amerika. De opnaaede Priser var ved Hjælp af den høje Dollar-Kurs gennemgaaende tilfredsstillende, men Afleveringen af Frøet gik ikke altid helt glat som Følge af Depressionen i Landet.

Til næste Aar ventes en betydelig større Avl, af hvilken en Del er solgt i Kontrakt, men fra tyske Firmaers Side gøres der store Anstrengelser for atter at erobre det amerikanske Marked, hvorfra de delvis blev udelukkede under Krigen, og hvis de vedblivende kan underbyde os i Priser paa Grund af deres lave Valuta, maa man være forberedt paa Vanskeligheder.

I Gulerødsfrø har Forretningen været slæbende.«

Det har sin Interesse hermed at sammenholde Statistisk Departements Opgørelse af Udførslen af Rodfrugtfrø fra 1. April 1920 til 31. Marts 1921, idet det dog maa erindres, at Hovedeksporten for flere Frøsorter falder i April Kvartal 1920 og saaledes angaar forrige Aars Avl.

Tabel 7. Udførsel af Røefrø fra 1. April 1920 til 31. Marts 1921.
Efter Statistisk Departement.

	Udførselens Fordeling i pCt.											
	Tyskland	Storbritannien	Norge	Sverige	Finland	Estland	Letland	Holland	U. S. A.	Andre Lande	I alt	Udført i alt hkg
Runkelroer.....	8	—	—	15	—	59	3	1	14	—	100	4196
Sukkerroer.....	—	—	—	—	4	1	—	—	86	9 ¹⁾	100	12444
Turnips.....	24	19	6	17	—	12	2	2	17	1	100	7720
Kaalroer.....	35	22	—	6	2	4	—	5	25	1	100	7020
Gulerødder.....	18	1	1	7	1	32	5	1	3	31 ²⁾	100	3027

I Tabel 7 er den samlede Eksport for de 4 Føderroesorter og for Sukkerroer anført hver for sig, medens Eksportens Fordeling paa de forskellige Lande er anført i pCt.

III. Klager over Røefrø.

Der plejer næsten hvert Aar at komme enkelte Klager over Stokløbere i Roemarkerne, særlig over tidligsaede Tur-

¹⁾ Heraf 3 pCt. til Kanada og 6 pCt. til Japan.

²⁾ Heraf 30 pCt. til Rusland.

nips, bestemt til Sommerstaldfodring. I 1920 har der været usædvanlig mange Klager over Stokløbere i Turnips- og Kaalroemarken, og der skal i det følgende fremdrages enkelte Eksempler.

Hos en Landmand paa Stevns var der sidst i Marts Md. tilsaaet 7 ha med Kaalroer. I første Halvdel af Juni Md. opdagede Ejeren, at Kaalroerne løb i Stok, og omsaaede derfor resolut det meste af Marken, men lod et Stykke staa for eventuelt at anlægge Retssag mod Leverandøren af Frøet. Ved Besigtigelsen af Marken den 24. Juni fandtes der ca. 40 pCt. Stokløbere; men der fandtes ingen med Krydsningsknuder paa Roden og ingen hvidkødede.

Paa en større Gaard paa Midtsjælland var der ligeledes sidst i Marts saaet Kaalroer paa ca. 18 ha. Saaningen var begyndt den 27. og sluttet den 31. Marts. I de Rækker, der var saaede den 27. Marts, optaltes der først i August 95 pCt. Stokløbere og kun 35 pCt. Stokløbere i de Rækker, der var saaede fem Dage senere, den 31. Marts. Paa en anden Gaard paa Midtsjælland var der tilsaaet 5 ha med Turnips Østersundom til Sommerstaldfodring. Frøet blev saaet den 6. April, og sidst i Juni Md. var 25 pCt. af Roerne løbne i Stok. En anden Mark paa 5 ha blev tilsaaet i Maj med Frø af samme Parti, men gav ingen Stokløbere. De fleste Klager over Stokløbere i Turnips gjaldt Østersundom og Grey stone; men ogsaa over Fynsk Bortfelder kom der nogle Klager. I Reglen var Saaningen udført sidst i Marts og først i April, men paa to Steder i Østjylland og paa en Gaard i Sydsjælland, hvor Saaningen af Grey stone var foretaget omkring den 1. Maj, fandtes der i Juli 20—50 pCt. Stokløbere. Ved Sorø fandtes paa samme Tid 30 pCt. Stokløbere i en Mark med Fynsk Bortfelder, som var saaet den 26. April. Iblandt alle de Marker, der blev undersøgte, fandtes der ingen, hvor Stokløbningen skyldtes daarligt Frø, og følgelig kunde der ikke være Tale om at rejse Erstatningskrav. Aarsagen til Stokløbningen maa derfor søges i de særlige Vejrforhold, som Foraaret 1920 frembød, i Forbindelse med den tidlige Saaning.

I Marts Md. var Vejret saa mildt og tørt, at en Del Landmænd — særlig paa Øerne — blev færdige med at saa Vaarsæd, og da Jorden var særdeles bekvem, begyndte nogle at saa Kaalroer samt Turnips til Sommerstaldfodring. Vejret vedblev

at være mildt i April og Maj, Temperaturen var $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ ^o over Normalen, og Frost forekom næsten ikke, men Nedbøren var usædvanlig stor, den overvejende Del af Landet fik i April fra 100 til 200 pCt. over Normalen. Siden 1861, da de regelmæssige Observationer begyndte, er der ikke før falden en saa stor Regnmænde i April. Maj Md. fik ogsaa langt over normal Nedbør, og skønt Lufttemperaturen var høj, saa har den store Nedbør sikkert foraarsaget, at Jordtemperaturen er bleven saa lav, at der for de tidligsaaede Kaalroer og Turnips er indtraadt en Standsning i Væksten, og derefter er en Del Roer gaaget i Stok. Saatidens Indflydelse paa Stokløbning blev — maaske ufrivilligt, men smukt — belyst for Kaalroer Barres og Sukkerroer i nogle Saatidsdemonstrationer paa Forevisningsmarken ved Ungskuet i Kolding. Ved Optælling af Stokløbere sidst i Juli fandtes følgende Procenttal for Stokløber efter de fire forskellige Saatider:

	Saatid:			
	6. April	15. April	1. Maj	15. Maj
Stokløber i Kaalroer.....	73 pCt.	8 pCt.	0 pCt.	0 pCt.
— i Barres.....	5 —	3 —	0 —	0 —
— i Sukkerroer.....	23 —	12 —	0 —	0 —

Foruden den tidlige Saaning og den store Nedbør har Jorden, som var lav og kold, ogsaa begunstiget Stokløbningen.

I Landboforeningernes Forevisningsmark i Hjørring og Brønderslev blev der midt i April saadet forskellige Turnips-sorter. Ved Optælling af Stokløberne sidst paa Sommeren viste det sig, at der var stor Forskel paa Stokløbertilbøjeligheden inden for Sorterne.

I Gennemsnit for begge Marker gav:

Grey stone	66 pCt.	Stokløbere
Yellow Tankard og Fynsk Bortfelder	33 —	—
Maj-Turnips	19 —	—
Dales hybrid.....	9 —	—

Kaalroer, som var saaede samtidig, gav ingen Stokløbere.

Det vilde være af Betydning, om de Sorter, som anvendes mest til Sommerstaldfodring, Grey stone og Østersundom, kunde saas ret tidligt uden i vanskelige Aar at risikere Stokløbere, og der arbejdes for Tiden en Del i Avlscentrene med at finde Familier, som er modstandsdygtige over for Stokløbningskaar.

Det kan i denne Forbindelse nævnes, at Aaret 1920 bragte dette Arbejde et godt Skridt fremad. I et Avlscenter med 900 Familier af Grey stone var der kun 17 Familier, som var helt fri for Stokløbere. Naar disse Familier bliver nærmere afprøvede og formerede, maa man efter et saadant Udvalg vente at faa en Stamme, der kan taale at saas tidlig.

Fra tre Landmænd i Hjørringegnen blev der klaget over Flerhalsethed i Kaalroer. Klagerne mente, at Aarsagen hertil var, at de havde faaet leveret daarligt Frø, og der blev derfor i September Md. foretaget Syn paa Markerne. Hos de to af Landmændene var der saaet Kaalroer til to forskellige Saatider, efter første Saatid fandtes 25—40 pCt. flertoppede Kaalroer, men kun 7—15 pCt. flertoppede i de senere saaede. Hos den tredje Landmand var Kaalroerne saaede i en Mark med forskellig Jordbund. I den ene Side af Marken, hvor Jorden var lav og kæragtig, optaltes 30 pCt. flertoppede Kaalroer, medens der i den anden Side af Marken, hvor Jorden var høj, let Sandmuld, kun fandtes 15 pCt. flertoppede. Da Antallet af flertoppede Kaalroer saaledes vekslede efter Saatid og Jordbund, kunde Frøet ikke være Skyld deri, hvilket Klagerne ogsaa forstod. Der er tidligere, nemlig i 1913, indløbet Klager over Flertoppethed i Kaalroer, men det viste sig ogsaa den Gang at skyldes stedlige Forhold.

Af Klager over Fejlekspeditioner har der været en Del i 1920. I Vestjylland havde en Landmand bestilt 25 kg Barres Lille Taarøje, men fik i Stedet leveret Elvetham iblandet ca. 15 pCt. Barres. Da Tørstofudbyttet af Elvetham er lavere, og Roerne desuden er vanskeligere at trække op end Barres, blev Skaden ansat til 200 Kr. pr. ha. Arealet var $1\frac{3}{4}$ ha. Fra Vestsjælland og Østjylland kom der Klager over, at der var leveret Fodersukkerroer i Stedet for Barres. Forholdene var begge Steder saaledes, at man maatte regne med ca. 10 pCt. mindre Udbytte paa Grund af Fejlleveringen, og Skaden blev derfor ansat til 200 Kr. pr. ha. Tilsammen udgjorde Arealet omtrent 3 ha.

De fleste Fejlekspeditioner gælder dog Turnips i Stedet for Kaalroer, og der skal i det følgende nævnes et Par Eksempler. I Østjylland havde fem Landmænd faaet udleveret Kaalroer blandet med lidt Grey stone, og de fik udbetalt en mindre Erstatning for Ekstraarbejde ved Sortering og for

Mindreudbytte. En Landmand i Nærheden af Skive havde i Stedet for Kaalroer faaet en Blanding af Kaalroer og Yellow Tankard og forlangte 500 Kr. i Erstatning for 3 kg Frø. Da Skaden højest kunde ansættes til 156 Kr., blev han tilbudt dette Beløb, og han akcepterede det. Et Firma havde været saa uheldig at udlevere Turnips Yellow Tankard i Stedet for Kaalroer Bangholm til 40 Landmænd. Skaden var sket paa den Maade, at der fejlagtig var taget en hel Sæk Turnips fra Lageret og stillet frem til Udvejning som Kaalroer. De skadelidte Landmænd var spredte over hele Landet, saa Skaden var meget forskellig, eftersom det var paa god eller daarlig Jord, og desuden, om Landmændene havde Runkelroer til at fodre med den sidste Del af Vinteren i Stedet for de manglende Kaalroer. Erstatningen blev derefter ansat fra 200 til 600 Kr. pr. ha, og der blev i alt udbetalt over 8000 Kr. i Erstatning.
